

SALON PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA

Opetussuunnitelman valtakunnalliset perusteet ovat saatavilla osoitteessa:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/tiedot>

Luku 1 Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta

Salon perusopetuksen opetussuunnitelma

Salon perusopetukseen on laadittu kuntakohtainen opetussuunnitelma, jonka paikalliset linjaukset perustuvat opetushallituksen vahvistamiin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin (2014). Kuntakohtaista opetussuunnitelmaa tarkennetaan tarvittaessa koulun lukuvuosivuosisuunnitelmassa niiltä osin kuin tässä opetussuunnitelmassa määrätään.

Salon opetussuunnitelma on yhteinen kaikille kaupungin perusopetuksen kouluille. Opetussuunnitelma laaditaan ja hyväksytään suomenkielistä opetusta varten.

Salon kuntakohtainen opetussuunnitelman rakenne ja asioiden käsittelyjärjestys noudattavat valtakunnallisten opetussuunnitelman perusteiden rakennetta. Kunkin luvun lopussa esitetään paikallisesti päätettävät asiat ja niiden mukaiset Salon kaupungin linjaukset. Opetussuunnitelma julkaistaan sähköisessä muodossa.

Opetussuunnitelman laadinta ja kehittäminen

Opetussuunnitelma on laadittu yhteistyössä koulujen henkilöstön sekä varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kanssa. Opetussuunnitelman laatimisessa on niin ikään huomioitu oppilailta, huoltajilta sekä muilta yhteistyötahoilta saadut kommentit.

Opetussuunnitelman toteutumista arvioidaan monipuolisesti:

- Opetushenkilöstön suorittama vuosittainen arviointi opetussuunnitelman toteutumisesta*
- Oppilaiden suorittama vuosittainen arviointi, jossa oppilaat arvioivat opetussuunnitelman toteutumista suhteutettuna saamaansa opetukseen*
- Huoltajien suorittama arviointi, jossa opetussuunnitelman toteutumista arvioidaan oppilaan siirtyessä toiselta luokalta kolmannelle sekä kuudennelta luokalta seitsemännelle.*

Arvioinneista saatuja tuloksia hyödynnetään koulun toiminnan kehittämisessä, ja tulokset esitellään koulun vuosittaisessa arviointikertomuksessa. Arviointi suoritetaan kyselymuotoisena. Kyselyiden laatimisessa hyödynnetään koulujen välistä yhteistyötä, ja kyselyiden toimeenpanemisesta vastaa rehtori.

Täydentävät suunnitelmat

Opetussuunnitelmaa täydentävät Salon kaupungin perusopetuksen opiskeluhuoltosuunnitelma, Salon kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, Varsinais-Suomen hyvinvointialueen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma sekä esiopetuksen opetussuunnitelma. Opetussuunnitelman liitteenä on yrittäjyyskasvatuksen strategia, TVT:n opetuskäytön suunnitelma ja koulun ja kirjaston yhteistyöohjelma. Lisäksi perusopetuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat sisältyvät koulujen lukuvuosisuunnitelmiin.

Siirtymävaiheiden yhteistyö

Siirtymävaiheissa tavoitteena on luoda oppilaalle eheä koulupolku

Taulukoissa 1–3 kuvataan toiminta siirtymävaiheissa ja tiedonsiirtoon liittyvät käytännöt ja vastuut.

Taulukko 1. Siirtymävaihe esiopetuksesta perusopetukseen

Ajankohta	Toiminta	Vastuuhenkilö
syyslukukausi	Esiopetuksessa aloittavan lapsen tuen tarpeen kartoitus	varhaiskasvatuksen opettaja yhteistyössä varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja päiväkodin johtajan kanssa
tammikuu	Kouluun ilmoittautuminen - informaatiota koteihin - tutustumispäivän ajankohta - mahdollisuus iltapäivähoitoon ilmoittautumiseen	opetuspalvelut
helmi-maaliskuu	Tuen tarpeiden selvittäminen käytössä olevat resurssit	varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, huoltajat ja muut mahdolliset asiantuntijat, opetuspalveluiden edustaja

huhti-toukokuu	Siirtokeskustelut koululla tai esiopetusyksikössä tiedonsiirto esiopetuksesta kouluun Tutustumispäivä viikon 20 tiistaina omaan tulevaan kouluun/luokkaan ja huoltajille oma infotilaisuus koulun tutustumispäivänä	lähettävä taho vastaa koolle kutsumisesta. varhaiskasvatuksen opettaja yhteistyössä varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja päiväkodin johtajan kanssa, ekaluokan opettaja, erityisopettaja ja rehtori
syys-joulukuu	Palautekeskustelu ja arviointi koulutulokkaiden nivelvaiheen onnistumisesta	varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja sekä luokanopettaja ja erityisopettaja

Taulukko 2. Siirtymävaihe alakoulusta yläkouluun

Ajankohta	Toiminta	Vastuuhenkilö
syys-lokakuu	Aloitetaan 6. luokkalaisten alustava tilannekartoitus alakoulussa. Oppilaalle annettavien tukimuotojen alustavaa tarkastelua: Tarvittaessa oppilaskohtaisen tuen päättösten lopettaminen tai tuen lisääminen 6. luokan keväällä. Aloitetaan tuen suunnitelmien päivitys, jossa arvioidaan alustavasti tuen tarvetta yläkoulussa	luokanopettaja, erityisopettaja, erityisluokanopettaja, opetuspalvelut
joulukuu	Kuun loppuun mennessä alakoulut selvittävät yläkouluun siirtyvien kielivalinnat	luokanopettaja, rehtori
tammi-helmikuu	Erikoisluokkien: luma-, viesti-, musiikki- ja kieliluokkien pääsykokeet	koulujen rehtorit, aineenopettajat

helmi-maaliskuu	Oppilaskohtaisen tuen piirissä olevien 6. luokkalaisten tuen tarkistaminen ja tarvittaessa tuen muuttaminen tai lopettaminen.	luokanopettaja, erityisopettaja, erityisluokanopettaja, rehtori
maalis-toukokuu	Siirtymävaiheen siirtopalaveri alakoulussa, yläkoulun edustaja mukana opinto-ohjaaja, erityisopettaja ja/tai rehtori	alakoulun rehtori
huhti-toukokuu	Yläkoulujen edustajat vierailevat alakouluilla ja 6. luokilla. Tulevien 7. luokkalaisten tutustumispäivä. Vanhempainilta tai huoltajien ja tulevien 7. luokkalaisten yhteinen tutustumisilta yläkouluun Oppilaskohtaisen tuen piirissä olevien oppilaiden siirtopalaveri yläkouluissa, alakoulu koollekutsujana	koulujen rehtorit
7. luokan syyslukukausi	Koulutaitojen kartoittaminen lukemisen ja kirjoittamisen seulalla - elo-syyskuun aikana Ainakin neljä luokanohjaajan pitämää luokanohjaajatuntia Kiinnitetään huomiota uuden luokan ryhmäyttämiseen Säännöllinen yhteydenpito koteihin (esim. Wilman kautta) Luokanohjaaja tapaa oppilaan ja huoltajat	luokanohjaaja, erityisopettaja, rehtori

Taulukko 3. Siirtymävaihe yläkoulusta toiselle asteelle

Ajankohta	Toiminta	Vastuuhenkilö
syys-lokakuu	Oppilaskohtaisen tuen piirissä olevan oppilaan, vanhempien ja erityisluokanopettajan/erityisopettajan tapaaminen sekä tuen suunnitelman päivitys. Katsaus ja alustava suunnitelma toiselle asteelle siirtymiseen liittyviin asioihin (mahdollisesti jo tiedossa olevat hakutoiveet, oppilaitokset, käynnistettävät tutkimukset ym.) Tarvittaessa käynnistetään yhteistyö koulupsykologin/ ammatinvalintapsykologinkanssa; mm. kykytutkimukset	erityisluokanopettaja, erityisopettaja, opinto-ohjaaja
loka-maaliskuu	Koulutuskokeilut ja tutustumisjaksot Tarvittaessa osallistuminen koulutuskokeiluun tai tutustumisjaksolle toisen asteen oppilaitokseen oppilaan kiinnostuksen mukaan Oppilaiden TET-jaksot	opinto-ohjaaja
syylukukausi- helmikuu	Oppilaan, hänen vanhempiensa, oppilaanohjaajan ja luokanohjaajan / erityisopettajan yhteinen tapaaminen Tarvittaessa kartoitetaan oppilaan hakumahdollisuudet ja toiveet	luokanohjaaja, erityisopettaja, erityisluokanopettaja, opinto-ohjaaja

	Vanhempainillat	
helmi-maaliskuu	Haku toisen asteen oppilaitoksiin Osallistuminen yhteishakuun ja muihin hakuihin	opinto-ohjaaja
huhti-toukokuu	Pääsy- ja valintakokeet: • Hakutoiveesta riippuen pääsy- ja valintakokeet ammatillisissa oppilaitoksissa. • Koulutuksen järjestäjän harkinnan mukaan joustavaan valintaan osallistuneiden oppilaiden haastattelu. Tarvittaessa tuen suunnitelman päivitys	opinto-ohjaaja, erityisopettaja
9. luokan kevät, toisen asteen syksy	Oppilasta koskevien tietojen siirtyminen ja yhteyden pitäminen perusopetuksesta toisen asteen oppilaitokseen.	erityisluokanopettaja, toisen asteen erityisopettajat ja opinto-ohjaaja/oppilaanohjaaja, Erva (erityisopetuksen vastuuhenkilö, joka koordinoi oppilaitoksen erityisopetusta), etsivä nuorisotyö

Opetuksen järjestäminen

Salossa opetus järjestetään pääosin vuosiluokittain etenevänä. Osa kouluista toteuttaa opetusta yhdysluokkaopetuksena. **Lisäksi oppilas voi tarvittaessa edetä opinnoissaan tavoitekokonaisuuksittain.** Opetus toteutetaan pääosin ainejakoisena. Opetuksen eheyttämistä toteutetaan ilmiöpohjaisena oppimisena sekä monialaisina

oppimiskokonaisuuksina. Yhdysluokkaopetusta antava koulu voi esittää tuntijaosta poikkeamista koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Salon tuntijako

Aine	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	yhteensä
Äidinkieli ja kirjallisuus	7	8	6	5	4	4	3	3	4	44
A1 -kieli	1	1	2	2	3	2	2,5	2,5	2	18
B1 -kieli						2	2	1,5	1,5	7
matematiikka	4	4	4	4	4	3	3	4	4	34
ympäristöoppi	2	2	2	2	3	3				14
biologia, maantieto							2	2	3	7
fysiikka, kemia							2	3	2	7
terveystieto							1	1,5	0,5	3
ympäristö- ja luonnontieteet yhteensä										31
uskonto, ET	1	1	2	1	1	1	1	1	1	10
historia ja yhteiskuntaoppi				1	2	2	2	2	3	12
musiikki	1	1	1	1	1	1	2			8
kuvataide	1	1	2	1	1	1	2			9
käsityö	2	2	2	1	1	1	2			11
liikunta	2	2	2	2	3	2	2	3	2	20
kotitalous							3			3
taito- ja taide/valinn.				3	1	2		2	3	11
oppilaanohjaus							0,5	0,5	1	2
valinnaiset aineet				1	1	1		3	3	9
tunteja yhteensä	21	22	23	24	25	25	30	29	30	229
minimituntimäärät	21	21	23	24	25	25	30	29	30	228
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	

Taito- ja taideaineiden valinnaisten tuntien käyttötavasta päättää koulu opetussuunnitelman perusteiden luvussa 13.1. kuvatulla tavalla. Alakoulussa taito- ja taideaineiden valinnaisina tarjotaan musiikin, kuvataiteen ja käsityön oppiainetta. Yläkoulussa oppiaineet ovat musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta ja kotitalous.

Valinnaisten aineiden käyttötavasta päättää koulu opetussuunnitelman perusteiden luvussa 13.2. kuvatulla tavalla.

Alakoulujen osalta valintavaihtoehtoja tulee oppilaalla olla vähintään kaksi. Oppilasryhmät voidaan muodostaa yli luokkarajojen. Alakoulujen valinnaisten aineiden osalta opetussuunnitelmat laaditaan koulun lukuvuosisuunnitelmaan.

Biologiaa opetetaan vuosiluokilla 7-9, 1 vuosiviikkotuntia (vvt), 1 vvt ja 2 vvt. Maantietoa opetetaan vuosiluokilla 7-9 1 vvt, 1 vvt ja 1 vvt. Fysiikkaa (ja vastaavasti kemiaa) opetetaan vuosiluokilla 7-9 1 vvt, 1,5 vvt ja 1 vvt. Yhteiskuntaoppia opetetaan vuosiluokilla 4-6 vähintään 2 vvt ja 9. luokalla 3 vvt.

Ohjausta annetaan kaikille oppilaille luokka-asteesta riippumatta. Oppilaanohjausta opetetaan erillisenä oppiaineena jokaisella vuosiluokalla 7.-9. Painotetun opetuksen toteuttamisessa hyödynnetään valinnaisaineita.

Perusopetuksen kieliohjelma

Perusopetuksen kieliohjelma 1.8.2019 alkaen (Opetuslautakunta 12.03.2019 § 24)

A1-kieli

A1-kielenä opetetaan englantia 1. vuosiluokalta alkaen.

A2-kieli

Oppilaille tarjotaan vapaaehtoista A2-kieltä. A2-kielenä tarjotaan saksaa, ranskaa, venäjää ja ruotsia. A2-kielen opetus alkaa neljännellä vuosiluokalla. A2-kielen opiskeluun tulee käyttää valinnaisainetunteja niin paljon kuin kullakin vuosiluokalla on mahdollista. Tämä tarkoittaa sitä, että vuosiluokilla 4-6 oppilas opiskelee A2-kielen kahdesta vuosiviikkotunnista toisen perusopetuksen tuntijaon vähimmäistuntimäärän ylittävänä opetuksena ja toisen valinnaisaineena ja vuosiluokilla 8-9 molemmat tunnit valinnaisaineena. Poikkeuksen muihin A2 -kieliin muodostaa A2-ruotsi, jota opetetaan vuosiluokilla 4-5 yksi tunti valinnaisaineena ja yksi tunti tuntijaon ylittävänä ja vuosiluokilla 6-9 ensisijaisesti B1-ruotsin asemasta.

Salo Svenska skolan A1-kielenä kaikilla oppilailla alkaa englanti ensimmäisellä vuosiluokalla ja A2-kielenä äidinkielen mukainen suomi (modersmålsinriktad finska) tai alkava suomi kolmannelta vuosiluokalta alkaen.

B1-kieli

B1-kielenä oppilailla alkaa kuudennella vuosiluokalla ruotsi.

B2-kieli

Vapaaehtoisena B2-kielenä tarjotaan 8.-9.-vuosiluokilla koulun valitsemia kieliä.

Oppimisen ja koulunkäynnin edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Rehtori vastaa koulun tasolla ennakkoivasta suunnittelusta ja resurssoinnista yhteistyössä opetushenkilöstön kanssa. Suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppimisen edellytysten mahdollistamiseen. Suunnittelussa huomioidaan ryhmien muodostaminen, resurssien kohdentaminen ja toimintakulttuurin kehittäminen niin, että opetusjärjestelyt tukevat oppimisen edellytyksiä. Lisäksi otetaan huomioon kielitietoisien opetuksen järjestäminen opetuksessa. Tulevan lukuvuoden suunnittelu toteutetaan lukuvuotta edeltävänä keväänä. Lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan vuosittain koulukohtaiset ratkaisut tuen toteuttamisen

periaatteista, yhteistyökäytänteistä ja vastuista. Arviointikertomuksessa arvioidaan ryhmäkohtaisen tuen periaatteiden toteutumista koulukohtaisesti vuosittain.

Oppilaanohjaus

Koulun lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestäminen kaikilla vuosiluokilla. Kuvaus sisältää oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuunjaon sekä työskentelyn moniammatillisissa verkostoissa, kodin ja koulun ohjausta koskevan yhteistyön, työelämäyhteistyön sekä työelämään tutustumisen järjestelyt.

Luku 2 Paikallisesti päätettävät asiat: Perusopetus yleissivistyksen perustana

Salon perusopetus

Salon perusopetuksen arvot ovat yhtenäiset opetussuunnitelman perusteissa esitetyn arvopohjan kanssa. Keinoja arvojen saamiseksi näkyväksi osaksi koulumme arkea:

Oppilaiden osallistuminen

- Yhteistyö huoltajien kanssa
- Koulujen toiminnan turvallisuuden varmistaminen
- Ammattitaitoinen opetushenkilöstö
- Koulun toimintakulttuurin kehittäminen

Perusteiden arvopohjaan lisätään Salon kaupungin arvot, joita ovat asiakaslähtöisyys, vastuullisuus rohkeus ja oikeudenmukaisuus. Perusopetuksessa asiakaslähtöisyydellä viitataan oppilaslähtöisyyteen ja oppilaiden osallisuuteen koulun toiminnassa. Rohkeudella perusopetuksessa tarkoitetaan sitä, että oppilasta kannustetaan kriittiseen ajatteluun ja omien perusteltujen mielipiteiden ilmaisemiseen. Vastuullisuus perusopetuksessa tarkoittaa sitä, että oppilas oppii kantamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäröivästä maailmasta. Oikeudenmukaisuus puolestaan näkyy siten, että jokaisella oppilaalla on oikeus kasvaa täyteen mittaansa ihmisenä, yhteiskunnan jäsenenä ja elinikäisenä oppijana.

Perusteiden oppimiskäsitykseen tehdään seuraavat lisäykset: oppimaan oppiminen ja luovan ajattelun kehittäminen, kansainvälisyys, tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot. Taitojen oppimiseen liittyviä asioita kuvataan vuosiluokkakokonaisuuksien ja oppiainekohtaisten kuvausten yhteydessä. Koulujen

lukuvuosisuunnitelmiin voidaan tarvittaessa tehdä koulun omia lisäyksiä arvoperustaan ja oppimiskäsitykseen liittyen. Näiden toteutumista voidaan tarkastella koulun lukuvuosisuunnitelmista ja arviointikertomuksista.

Arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista seurataan osana koulun toimintakulttuurin kehittämistä. Seuranta ja arviointia tehdään muun muassa koulun itsearvioinnin, henkilöstö- ja oppilaskyselyiden, huoltajapalautteen sekä oppimisen ja hyvinvoinnin seurantatietojen avulla. Lisäksi hyödynnetään opettajien ammatillista arviointia ja pedagogisia keskusteluja esimerkiksi työyhteisö- ja tiimitapaamisissa sekä kehittämissäpäivissä.

Toteutumista arvioidaan osana koulujen arviointikertomuksia. Näin varmistetaan, että arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaiset tavoitteet ovat näkyvissä koulun arjessa ja kehittämistyössä. Mahdolliset kehittämistarpeet tunnistetaan ja niihin vastataan vuosittain osana koulun suunnittelua ja arviointiprosessia.

Luku 3 paikallisesti päätettävät asiat: Perusopetuksen tehtävät ja yleiset tavoitteet

Salon perusopetus

Opetussuunnitelman perusteiden perusopetuksen tehtävää täydentävät Salon perusopetuksessa

- oppilaiden tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen tukeminen,
- työelämä- ja yrittäjyystaitojen kehittäminen sekä
- hyvinvoinnin ja liikkuvan elämäntavan vahvistaminen.

Tieto- ja viestintäteknologista osaamista edistetään liitteenä olevan TVT:n opetuskäytön suunnitelma mukaisesti. Työelämä- ja yrittäjyystaitoja kehitetään liitteenä olevan yrittäjyyskasvatuksen strategian mukaisesti. Liikkuvaa elämäntapaa vahvistetaan kehittämällä opetusta fyysisempään suuntaan yhdessä oppilaiden kanssa. Tavoitteena on, että oppilas liikkuisi koulupäivän aikana vähintään yhden tunnin. Lukuvuotta suunniteltaessa on syytä kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin:

- pidennetyt välitunnit lukujärjestyksessä
- oppituntien toiminnallisuus
- yhtäjaksoisen istumisen vähentäminen

- liikkumiseen kannustavat tilat (mm. piha)
- koulumatka kävellen, juosten tai pyöräillen

Salon kouluissa pidetään lukukausittain vähintään yksi liikuntapäivä. Koulut kirjaavat liikkumista edistävät toimet vuosittain lukuvuosisuunnitelmaansa. Koulun toimintakulttuuri ja eri oppiaineiden välinen yhteistyö edistävät oppilaiden laaja-alaista osaamista.

Salon perusopetuksessa ei ole erillisiä laaja-alaisen osaamisen painotuksia, mutta sen osa-alueita tuetaan käytännön toimilla, kuten tieto- ja viestintätekniikan opetuksella, yrittäjyyskasvatuksella ja liikunnallisen koulupäivän kehittämisellä.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumisesta opetustyössä huolehditaan opetussuunnitelman oppiainekohtaisten kirjausten mukaisesti. Laaja-alaisen osaamisen toteutumista seurataan lukuvuosittain järjestettävän oppilaan oppimiskeskustelun yhteydessä.

Luku 4 paikallisesti päätettävät asiat: Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

Salon perusopetus

Salossa opetuksen järjestäjä mahdollistaa oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt huolehtimalla siitä, että kouluilla on tarvittavat resurssit, osaava henkilöstö ja asianmukaiset oppimisympäristöt. Resursointi perustuu oppilasmäärään, tuen tarpeisiin sekä koulun toiminnallisiin ja rakenteellisiin erityispiirteisiin.

Opetusjärjestelyt ja toimintakulttuuri edellyttävät opetuksen järjestäjältä ja koulujen johdolta rakenteita, jotka tukevat opetussuunnitelman mukaista pedagogiikkaa, oppilaiden osallisuutta ja hyvinvointia. Näitä ovat esimerkiksi tiimityöhön ja yhteisopettajuuteen kannustavat rakenteet sekä riittävä aika yhteissuunnittelulle.

Oppimista edistävä toimintakulttuuri edellyttää kouluilta sitoutumista yhteisiin periaatteisiin, henkilöstöltä pedagogista osaamista ja yhteistyökykyä sekä huoltajien ja muiden sidosryhmien kanssa tehtävää vuorovaikutteista yhteistyötä. Opetuksen järjestäjä tukee tätä työtä koulutuksella, rakenteellisilla ratkaisuilla ja tavoitteellisella johtamisella.

Salon perusopetuksen tavoitteena on luoda toimintakulttuuri, joka edistää oppimista ja kasvamista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestäväää elämäntapaa. Koulun toimintakulttuuria kehitetään yhdessä oppilaiden sekä heidän huoltajiensa kanssa. Koulujen lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan koulun toimintakulttuuriin liittyvät asiat.

Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

Oppiva yhteisö toimii opetussuunnitelmassa määriteltyjen arvojen mukaisesti. Koulussa työskentelevien aikuisten toiminta on oppivan yhteisön periaatteiden mallina oppilaille. Tavoitteena on taata oppilaalle kokemus osallisuudesta sekä fyysisesti että psyykkisesti turvallisesta oppimisympäristöstä. Oppilaita ohjataan vastuun ottamiseen kaikessa toiminnassa. Oppivassa yhteisössä annetaan ja saadaan rakentavaa palautetta omasta toiminnasta ja oppimisesta. Oppivassa yhteisössä luodaan oppimiselle rakenteet, jotka mahdollistavat toiminnallisen oppimisen yhdessä.

Hyvinvointi ja turvallinen arki

Hyvinvointi ja turvallinen arki ovat koko kouluyhteisön yhteinen tehtävä. Ne rakentuvat yhteisöllisestä toiminnasta, jossa jokaisen koulussa työskentelevän rooli on tärkeä. Rehtori vastaa yhteisöllisen opiskeluhuollon systemisestä johtamisesta. Yhteisöllistä opiskeluhoitoa suunnitellaan ja toteutetaan osana koulun arkea koulun lukuvuosisuunnitelmassa määritellyn vuosikellon mukaisesti. Toiminnan arviointi tapahtuu vuosittain. Yhteistyö hyvinvointialueen toimijoiden sekä muiden tarvittavien tahojen, kuten poliisin ja pelastusviranomaisten kanssa, tukee oppilaiden hyvinvointia ja turvallisuutta. Jokaisella koululla on suunnitelmat oppilaan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle.

Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely

Oppilaan ja koulun oman lähiympäristön kartoittaminen ja näkeminen voimavarana antaa mahdollisuuden toimintaympäristön laajentamiseen ja rikastuttamiseen. Erilaiset oppimisympäristöt, oppivassa yhteisössä toimiminen, omien vahvuuksien löytäminen sekä rohkeus tukevat oppimista. Koulussa toimivien aikuisten tehtävänä on ohjata oppilaiden välistä vuorovaikutusta sekä antaa omalla toiminnallaan malleja toimivasta vuorovaikutuksesta. Kouluissa hyödynnetään toiminnallisen oppimisen keinoja sekä tuetaan oppilaiden tieto- ja viestintäteknologiataitojen kehittymistä osana monipuolista työskentelyä.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Kulttuurisen moninaisuuden ja kielitietoisuuden toteutumisen keskiössä on toisen ihmisen kunnioittaminen ja hyvät käytöstavat. Salon perusopetuksen käyttöön on laadittu opas, jossa käsitellään monikulttuuristen oppilaiden opetuksen järjestämiseen liittyviä asioita sekä perusopetuksen oppilaiden monikulttuurisuustaitojen kehittämistä.

Osallisuus ja demokraattinen toiminta

Koulun toiminnan rakenteiden tulee olla sellaiset, että ne mahdollistavat oppilaiden osallisuuden. Oppilaiden tulee olla osallisena koulun toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa, kehittämisessä ja arvioinnissa. Oppilaskuntien toiminnan lisäksi koulun tulee mahdollistaa kaikkien oppilaiden osallisuus koulun toimintaan. Koulukohtaisesti linjataan koulussa käytettävät toimenpiteet jokaisen oppilaan osallisuuden turvaamiseksi.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Koulussa aikuisten toiminta on mallina yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumisessa. Oppilaita kohdellaan yhdenvertaisesti, ja heitä ohjataan kohtelevaan muuta tasavertaisesti. Yhteisön tehtävänä on rohkaista oppilasta toimimaan ilman ennakkoasenteita.

Vastuu ympäristöstä ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön ja kestävään tulevaisuuteen näkyy kaikessa koulun toimintaan liittyvissä valinnoissa. Oppilasta ohjataan tekemään kestäviä ratkaisuja. Salon perustuksen kouluilla laaditaan vuosittain kestävän kehityksen suunnitelma.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Salon perusopetuksessa oppimisympäristöjen kehittämisen tavoitteena on elämyksellinen, oppilaan hyvinvointia tukeva ja liikkumisen mahdollistava kouluympäristö. Oppimisympäristön tulee olla turvallinen sekä oppilaan iän ja kehitystason mukaan muunneltavissa. Oppimisympäristöllä tarkoitetaan mm. oppimistiloja, oppimisen välineitä sekä yhteisöjä ja toimintakäytänteitä, joissa oppiminen ja opiskelu tapahtuu. Oppilaalla tulee olla aktiivinen rooli oppimisympäristön kehittämisessä ja arvioinnissa. Tieto- ja viestintäteknologian osuus oppimisympäristössä on esitetty opetussuunnitelman TVT:n opetuskäytön suunnitelmassa.

Työtapojen valinnassa korostetaan oppilaslähtöisyyttä ja oppilaan osallisuutta. Mitä vanhempi oppilas on kyseessä, sitä enemmän hänellä tulee olla mahdollisuus itse vaikuttaa työtavan valintaan. Työtapojen valinnassa huomioidaan oppilaan ikäkauden lisäksi hänen kehitystasonsa, työtapojen monipuolisuus, kokemuksellisuus ja toiminnallisuus. Oppilaalle tulee antaa riittävästi aikaa oppimiseen.

Oppiainekohtaisia erityispiirteitä oppiaineen työtapoihin liittyen on kirjattu Salon perusopetuksen opetussuunnitelmaan oppiaineittain. Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen työtapana on kirjattu TVT:n opetuskäytön suunnitelmaan.

Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttämisellä pyritään vahvistamaan opittavien asioiden merkitystä oppilaan omassa elämässä. Kouluja rohkaistaan toteuttamaan viikoittain opetusta eheytettyinä

oppiaineiden välisenä opetuksena. Eheyttämisen toimintasuunnitelmassa välineenä määritellään ovat vuosittain monialaiset vähintään oppimiskokonaisuudet. Koulujen yksi pitkäkestoinen, oppilaan kokemusmaailmaan kuuluva ja sitä avartava monialainen oppimiskokonaisuus, joka voi olla aihepiiriltään ajankohtainen, paikallinen tai yhteiskunnallisesti merkittävä ilmiö. Monialainen oppimiskokonaisuus voi olla myös yhteisesti opittava taito. Oppilaat ovat osallisina monialaisen oppimiskokonaisuuden suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa. Koulun lukuvuosisuunnitelmassa määritellään monialaisen oppimiskokonaisuuden tavoitteet, keskeiset sisällöt, toteuttamistavat ja arviointi. Monialaiset oppimiskokonaisuudet suunnitellaan kouluissa niin, että huomioidaan myös erityisluokilla opiskelevien oppilaiden osallistuminen

Luku 5 paikallisesti päätettävät asiat: Oppimista ja hyvinvointia edistävän koulutyön järjestäminen

Salon perusopetuksessa

Yhteiset velvollisuudet ja vastuut

Keskeisenä tavoitteena oppimista ja hyvinvointia edistävän koulutyön järjestämisessä on luoda edellytykset sille, että oppimisympäristö on turvallinen, ja oppilas voi hyvin. Koulussa toimivien aikuisten velvollisuus on huolehtia siitä, että oppilaan oikeudet toteutuvat mm. koulunkäynnin tuen osalta. Ryhmän opettajan vastuulla on pyrkiä tunnistamaan oppilaat tuen tarpeet varhaisessa vaiheessa sekä mahdollisuuksien mukaan ennaltaehkäistä oppimisen haasteiden kasautumista. Koulussa työskentelevien aikuisten velvollisuutena on toimia tiiviissä yhteistyössä keskenään sekä huoltajien kanssa.

Oppilas ottaa vastuuta oppimisestaan ja yhteisön jäsenenä toimimisesta. Koulun toiminta rakennetaan niin, että oppilaiden osallisuus on huomioitu kaikessa koulun toiminnassa. Oppilaskunnan toiminnan lisäksi koulun tulee edistää myös muilla keinoin oppilaiden osallisuutta. Koulut määrittelevät toimintasuunnitelmissaan oppilaiden osallisuuden muodot ja oppilaskunnan toiminnan periaatteet. Koulussa laaditaan vuosittain järjestyssäännöt, joita oppilaan tulee noudattaa. Oppilashuolto- ja turvallisuussuunnitelmaan tehdään linjaukset hyvän ja turvallisen koulupäivän takaamiseksi.

Koulun toiminnan lähtökohtana on monimuotoinen yhteistyö oppilaiden huoltajien kanssa. Huoltajalle annetaan riittävästi tietoa oppilaan oppimisesta. Koulussa järjestetään monipuolisia ja toiminnallisia vanhempainiltoja sekä erilaisia tapahtumia mahdollisuuksien mukaan. Huoltajat ovat osallisina koulun yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä.

Koulut määrittelevät toimintasuunnitelmassaan huoltajien ja muiden koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön keskeiset tavoitteet ja järjestämiskäytännöt. Toimintasuunnitelmassa määritellään myös yhteistyön seuranta ja kehittäminen. Koulut tekevät opetussuunnitelman toteuttamisen eri osa-alueilla yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Yhteistyötä tehdään muuan muassa nuorisotoimen, kulttuuri- ja kirjastopalveluiden sekä liikuntatoimen kanssa. Rehtori vastaa yhteistyön organisoimisesta eri yhteistyötahojen kanssa

Toimintamalli oppilaiden poissaolojen ehkäisemiseksi ja suunnitelmalliseksi seuraamiseksi sekä niihin puuttumiseksi

Salon opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan poissaoloihin puuttumisen merkitys, käytännön toimintatavat ja vastuunjako selkeästi. Suunnitelmassa tuodaan esiin, miksi poissaoloihin on tärkeää reagoida, miten poissaoloja seurataan ja miten tilanteisiin käytännössä puututaan. Lisäksi siinä määritellään, ketkä vastaavat eri vaiheista, jotta oppilaan hyvinvointi ja koulunkäynti voidaan turvata.

Poissaoloihin puuttuminen perustuu varhaiseen, järjestelmälliseen ja moniammatilliseen yhteistyöhön. Opettajat seuraavat oppilaiden poissaoloja aktiivisesti ja niihin reagoidaan heti, kun poissaoloja alkaa kertyä. Tavoitteena on tunnistaa mahdolliset ongelmat ajoissa ja estää niiden kasautuminen. Yhteistyö huoltajien kanssa on keskeistä ja tarvittaessa mukaan otetaan oppilashuollon henkilöstöä. Kun poissaolot ylittävät sovitut rajat ja poissaoloihin liittyy huolta, käynnistetään toimintamallin mukaiset tukitoimet, johon voi sisältyä esimerkiksi yksilöllisen opiskeluhoitoryhmän kokoaminen ja yksilöllisten tukitoimien suunnittelu. Kaikki toimenpiteet kirjataan Wilmaan. Toiminnan päätavoitteena on turvata oppilaan oikeus koulunkäyntiin sekä edistää hänen hyvinvointiaan ja koulussa jaksamistaan.

Tarkemmin koulun tasolla tehtävää työtä ja kouluun kiinnittymisen työmuotoja kuvataan koulun lukuvuosisuunnitelmassa, jossa yhteisöllistä opiskeluhoitoa toteutetaan yhteisesti suunnitellun ja määritellyn vuosikellon mukaisesti ja sitä arvioidaan vuosittain.

Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Kun oppilas on toiminut koulun sääntöjen vastaisesti, asiaan puututaan viipymättä. Puuttumisen tulee olla aito kohtaaminen oppilaan kanssa, jonka tavoitteena on yhteistyön säilyminen ja oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin jatkumisen turvaaminen.

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen kurinpitokeino. Mikäli oppilas häiritsee opetusta, rikkoo koulun järjestyssääntöjä tai käyttäytyy muulla tavalla epäasiallisesti, voidaan oppilas määrätä enintään kaksi tuntia kestävään kasvatuskeskusteluun. Kasvatuskeskustelun oppilaalle määrää rehtori tai opettaja. Kasvatuskeskustelusta on ilmoitettava huoltajalle, ja

hänelle on annettava mahdollisuus osallistua keskusteluun. Jos huoltaja ei ole paikalla, oppilas tiedottaa tapahtuneesta huoltajaa puhelimitse keskustelun aikana. Kasvatuskeskustelu on kirjattava.

Kasvatuskeskustelun pitää rehtori tai opettaja, ja keskusteluun osallistuu tilanteesta riippuen yksi tai useampi oppilas. Kasvatuskeskustelun tavoitteena on puuttua oppilaan koulun sääntöjä rikkovaan tai muuten epäasialliseen käytökseen. Keskustelun tavoitteena on yhteistyössä oppilaan kanssa löytää toimintatavat, jotka tukevat koulun sääntöjen noudattamista. Tarvittaessa keskustelun tukena voidaan käyttää erilaisia tukikeinoja kuten piirtämistä tai sarjakuvitettua keskustelua.

Mikäli oppilaan opetukseen osallistuminen evätään, oppilaalle laaditaan henkilökohtainen suunnitelma opetuksen järjestämisestä, toteuttamisesta ja seurannasta sekä turvallisen opetukseen palaamisen tukemiseksi.

Suunnitelman laatii rehtori yhteistyössä oppilasta opettavien opettajien kanssa. Suunnitelmassa kuvataan, miten oppilas saa opetusta tai muita oppimista tukevia tehtäviä epäämisen aikana, sekä toimenpiteet, joilla tuetaan oppilaan paluuta opetukseen. Suunnitelmaa seurataan viikoittain ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. Oppilas ja hänen huoltajansa osallistuvat suunnitelman laatimiseen ja toteuttamisen arviointiin.

Oppilaalla on oikeus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa opetuksesta epäämisen aikana. Opiskeluhuollon toiminta ja vastuut kuvataan tarkemmin Salon kaupungin opiskeluhooltosuunnitelmassa.

Oppilaan valvonta järjestetään turvallisesti tilanteissa, joissa hänet on poistettu opetustilasta tai opetukseen osallistuminen on evätty. Valvonnasta vastaa rehtori ja sen toteuttamiseen osallistuu koulun henkilökunta tarpeen mukaan.

Kasvatuskeskustelun tai muiden kurinpidollisten keinojen käyttämisen yhteydessä tulee noudattaa hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Kurinpitokeinojen käyttö tulee perustua objektiiviseen harkintaan, ja niiden käyttämiselle pitää olla asialliset ja yleisesti hyväksyttävät syyt. Oppilaiden tulee olla tasavertaisia myös rangaistusten edessä, mutta tapauskohtaisesti pitää kuitenkin ottaa huomioon oppilaan ikä- ja kehitystaso sekä rikkeiden toistuvuus.

Rehtori huolehtii lukuvuosittain henkilökunnan perehdyttämisestä perusopetuslain mukaisten kurinpitokeinojen käyttöön. Koulun lukusuunnitelmassa kuvataan koulukohtaiset ratkaisut, työn- ja vastuunjako sekä muu käytännön toteutus. Koulu tiedottaa lukuvuosittain oppilaita, huoltajia sekä mahdollisia yhteistyötahoja koulun järjestyssäännöistä ja kurinpitokeinojen koulukohtaisista ratkaisuista. Kasvatuskeskustelua ja muita kurinpidollista keinoja koskevaa suunnitelmaa arvioidaan vuosittain yhteistyössä opetustoimen hallinnon ja rehtorien kanssa.

Toiminta--alueittain järjestettävä opetus

Salossa toiminta-alueittain järjestettävä opetus suunnitellaan oppilaan yksilöllisten tarpeiden mukaisesti yhteistyössä huoltajien sekä tarvittaessa oppilaan tukiverkoston kanssa. Opetus perustuu vahvaan arjen pedagogiikkaan, vuorovaikutukseen sekä oppilaan toimijuutta tukeviin ratkaisuihin.

Oppilaan osallisuutta ja kiinnostumista kouluyhteisöön edistetään tavoitteellisesti muun muassa yhteisten koulun tapahtumien, vuorovaikutustaitojen harjoittelun ja tuetun ryhmätoiminnan avulla. Toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden osallisuudesta ja hyvinvoinnista huolehditaan osana koulun yhteisöllistä opiskeluhuoltoa.

Oppilaanohjaus toteutetaan yksilöllisesti ja käytännönläheisesti arjen tilanteissa sekä tehostettuna ohjauksena yhteistyössä huoltajien ja oppilaan tukiverkoston kanssa.

Ohjauksen käytännöt kuvataan koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Joustava perusopetus

Joustava perusopetus (JOPO) järjestetään Salossa pääsääntöisesti 8.-9.-luokan oppilaille. Joustava perusopetus järjestetään pienryhmämuotoisesti koulussa, työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä moniammatillista yhteistyötä sekä tuki- ja neuvontapalveluita hyödyntäen. Suurin osa koulussa tapahtuvasta opiskelusta toteutetaan pienryhmämuotoisesti, mutta tarvittaessa osittain jonkin muun opetusryhmän kanssa. Muun opetusryhmän yhteydessä annettava opetus määrittellään JOPO-oppilaan oppimissuunnitelmassa. Opiskelu joustavan perusopetuksen ryhmässä kestää vähintään vuoden. Ryhmän toimintaa arvioidaan ja seurataan lukukausittain.

Opiskelu koulun ulkopuolella kuuluu olennaisesti joustavan perusopetuksen tavoitteisiin. Työpaikkaopiskelua tulee lukuvuosittain olla 30–60 päivää. Työpaikkaopiskelujaksoista tehdään työpaikan ja sen vastuhenkilön kanssa kirjallinen sopimus, jossa eritellään osapuolten vastuut ja velvoitteet. Vuosisuunnitelmaan kirjataan niin työpaikkaopiskelujaksot samoin kuin koulutuskokeilut ja muut työelämään tutustumiset. Joustavan perusopetuksen tavoitteiden toteutumisesta päävastuun kantaa JOPO-opettaja, jonka työparina ja tukena toimii JOPO-ohjaaja.

Hakeminen joustavan perusopetuksen ryhmään tapahtuu yhtenäisen valintaprosessin kautta. Kaikkien yläkoulujen oppilashuoltoryhmille tiedotetaan joustavan perusopetuksen ryhmien toimintaperiaatteista ja tavoitteista. Koulujen opetus- ja oppilashuoltohenkilöstö tiedottaa JOPO-ryhmään soveltuvia oppilaita ja heidän huoltajiaan mahdollisuudesta hakea opiskelupaikkaa joustavan perusopetuksen ryhmästä.

Oppilaspaikkaa haetaan kaavakkeella, jonka oppilas ja hänen huoltajansa allekirjoittavat. Hakuajan jälkeen kaikki hakemuksen palauttaneet oppilaat huoltajineen kutsutaan haastatteluun, jonka organisoinnista vastaa joustavaa perusopetusta järjestävän koulun JOPO-tiimi. Ryhmään haetaan maaliskuuhun aikana, jolloin hakijoille ja näiden huoltajille järjestetään mahdollisuus tulla tutustumaan ryhmän toimintaan. Oppilasvalinnasta ilmoitetaan toukokuussa. Oppilas voidaan valita JOPO-ryhmään oppilaan oman koulun opetus - ja oppilashuoltohenkilöstön suositusten sekä oppilashaastattelun perusteella. Valinnassa painotetaan oppilaan valmiutta sitoutua säännölliseen koulunkäyntiin ja tavoitteelliseen koulutyöhön sekä kykyä suoriutua työharjoittelujaksoista. Lisäksi huomioidaan hakijan asenne ja motivaatio.

Opiskeluhuollosta vastaa koulun opiskeluhoitohenkilöstö. Ohjauksesta toisen asteen opintoihin vastaa opinto-ohjaaja yhdessä JOPO-opettajan ja -ohjaajan kanssa; toisen asteen koulutuskokeiluista vastaa opinto-ohjaaja. Koulun tasolla JOPO-hankkeesta vastaa rehtori; kunnan tasolla joustavan perusopetuksen järjestämisestä vastaa perusopetuksen hallinto. Hallinnon kanssa toimintaa suunnittelevat ja ohjaavat yhdessä koulujen JOPO-tiimit, joihin kuuluu rehtori, JOPO-opettaja ja -ohjaaja sekä opinto-ohjaaja.

Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain

Opetus järjestetään Salon perusopetuksessa pääsääntöisesti siten, että oppilaat etenevät opinnoissaan vuosiluokkiin jaetun oppimäärän mukaisesti. Joissakin tapauksissa on kuitenkin tarpeen ottaa huomioon yksilölliset tarpeet ja edellytykset. Tavoitekokonaisuuksien opiskelussa oppilas etenee oman opinto-ohjelman mukaisesti joko hitaammin tai nopeammin kuin vuosiluokkiin perustuvassa järjestelmässä.

Tavoitekokonaisuuksittain etenevästä opetuksesta tehdään päätös hallintosäännön mukaisesti. Oppilaalle laaditaan oma tuen toteuttamisen suunnitelmaan, jossa määritellään ne tiedot ja taidot, jotka ovat edellytyksenä sille, että oppilas voi aloittaa seuraavan opintokokonaisuuden opiskelun tai että hänelle voidaan antaa päättötodistus.

Oppilaan opetus pyritään järjestämään niin, että oppilas jatkaa opintoja omassa opetusryhmässään. Oppilaan kannalta tavoitekokonaisuuksittain etenevän opetuksen keskeisin etu on se, että oppilas ei jää luokalleen mahdollisten puuttuvien tai hylättyjen suoritusten vuoksi.

Yhdysluokkaopetus

Yhdysluokkaopetusta antavan koulun rehtori voi tarvittaessa esittää poikkeavaa tuntijakoa koulun toiminnan mahdollistamiseksi. Poikkeavasta tuntijaosta päätetään koulun lukusuosisuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

Opetus yhdysluokassa voidaan toteuttaa kokonaan oppilaiden vuosiluokkien mukaisesti tai osittain vuorokurssiperiaatetta noudattaen. Yhdysluokkaopetusta antava koulu päättää opetuksen toteuttamistavasta ja kirjaa sen koulun lukuvuosisuunnitelmaan. Mikäli oppilas on opiskellut vuorokurssiperiaatteella ja siirtyy Salossa toiseen kouluyksikköön, vastaanottava koulu huolehtii oppilaan opetussuunnitelman toteutumisesta. Tarvittaessa siirtyvän oppilaan opetus voidaan järjestää osittain etäopetuksena niiden oppiaineiden osalta, joissa hän on edennyt vuorokurssiperiaatteella.

Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Salon perusopetuksessa etäyhteyksiä voidaan hyödyntää eri oppiaineiden, mm. valinnaisten kielten, oman äidinkielen (muu kuin suomi) ja uskonnon opetuksessa. Etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen tavoitteena on lisätä oppilaiden mahdollisuuksia koulun koosta riippumatta.

Etäyhteyksillä voidaan myös tukea oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä poikkeavissa tilanteissa. Tällöin tavoitteena on varmistaa, että oppilas etenee muun ryhmän mukana ja pysyy ryhmän jäsenenä poissaolostaan huolimatta. Koulut määrittelevät lukuvuosisuunnitelmassaan etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen toimintatavat sekä eri toimijoiden vastuualueet.

Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Sairaalakoulussa opiskeleva oppilas kuuluu tilapäisen opiskelupaikan vaihdoksesta huolimatta oman lähikoulun oppilaaksi Salon koulupiiriin, sillä sairaalakoulujakso on määräaikainen. Jotta oppilaan paluu takaisin omaan kouluun olisi osasto- tai avohoitojakson jälkeen onnistunut, se edellyttää tiivistä pedagogista ja opiskeluhuollollista yhteistyötä lähikoulun kanssa. Yhteistyötä tehdään oppilaan ja/tai hänen huoltajansa suostumuksella. Sairaalakoulussa opiskelevan oppilaan opiskeluhoitopalvelujen järjestäminen ja yhteistyö on kuvattu tarkemmin Salon opiskeluhoitosuunnitelmassa.

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelun tavoitteena on vahvistaa opettajien osaamista lähikouluissa sekä tukea heitä turvallisen ja rauhallisen oppimisympäristön luomisessa. Lisäksi palvelun tarkoituksena on edistää ennaltaehkäisevää ja varhaista tukea koulujen toimintakulttuurissa. Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu vahvistaa toiminnallaan oppilaiden tukemiseen tarvittavia moniammatillisen ja monialaisen työn rakenteita. Konsultaation tarpeen ilmetessä otetaan yhteyttä opetusjohtajaan ja sovitaan mahdollisesta palvelun tilaamisesta.

Perusopetuksen poikkeava järjestäminen

Salossa perusopetuksen poikkeavaa järjestämistä sovelletaan, kun oppilas on osoittanut hallitsevansa opetussuunnitelman mukaiset tavoitteet esimerkiksi erityisessä tutkinnossa tai muulla opetuksen järjestäjän määrittämällä tavalla tai kun oppilas siirtyy perusopetukseen niin myöhäisessä vaiheessa, ettei hän ehdi ajallisesti saavuttaa oppimäärän tavoitteita. Päätöksen perusteet arvioidaan yksilöllisesti. Salossa poikkeavan järjestämisen tarve ja perustelut selvitetään rehtorin johdolla yhteistyössä oppilasta opettavien opettajien kanssa. Hallintosäännössä oleva toimivaltainen viranhaltija tekee päätöksen oppimäärän suorittamatta jättämisestä huoltajan hakemuksesta perusopetuslain mukaisella hallintopäätöksellä. Päätöksenteon tukena voidaan tarvittaessa hyödyntää monialaista yhteistyötä opiskeluhuollon ammattilaisten kanssa.

Opetus erityisissä tilanteissa

Mikäli oppilas on koulukodissa, vankilassa tms. laitoksessa Salon ulkopuolella, perusopetuksen järjestämisestä vastaa laitoksen sijaintikunta. Niin ikään kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten opetuksesta vastaa se kunta, johon lapsi on sijoitettu. Oppilaan palatessa Salon perusopetukseen hänelle osoitetaan lähikoulu. Koulun rehtori vastaa oppilaan koulun aloitukseen liittyvistä käytännön järjestelyistä.

Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta Salossa

Kouluruokailussa pyritään yhteisölliseen ja ateriaa arvostavaan ruokailuun. Ruokailutilanteisiin osallistuva opetushenkilöstö huolehtii yhdessä ravitsemuspalvelujen ja koulun muun henkilöstön kanssa laaja-alaisesta ruokakasvatuksesta ja sen kehittämisestä. Kouluruokailun toimintakulttuuria edistetään yhteistyössä henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien kesken. Siirtymävaiheen vanhempainilloissa yhtenä teemana on ruokakasvatus ja sen kulttuurinen merkitys ja ravitsemus oppilaan hyvinvoinnin perustana. Aihetta käsitellään osana oppilaan hyvinvointia ja oppimisen edellytyksiä. Ruokakasvatukseen ja kouluruokailuun liittyvää viestintää toteutetaan kaupunkitasolla yhdessä ravitsemuspalvelujen kanssa vähintään kahdesti vuodessa kaikille huoltajille. Kouluissa toteutetaan opetuspalvelujen linjaamalla tavalla opetushenkilöstön ja ruokapalveluhenkilöstön yhteistyönä ruokailun ja ruokakasvatuksen nykytilan arviointi valtakunnallisella arviointityökalulla. Tämän lisäksi oppilaita ja mahdollisuuksien mukaan huoltajia osallistetaan kestävän kouluruokailun kehittämiseen.

Koulukuljetusperiaatteet ovat luettavissa kaupungin kotisivuilta. Koulu huolehtii kuljetusoppilaiden valvonnasta ja kirjaa käytännön järjestelyt koulun

toimintasuunnitelmaan. Koulun toimintasuunnitelmassa kuvataan koulun kerhotoiminnan järjestäminen sekä yhteistyö iltapäivätoiminnan kanssa.

Luku 6 paikallisesti päätettävät asiat: Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa

Salon perusopetuksessa

Yhteistyö huoltajien kanssa arvioinnin osalta ja arvioinnista tiedottamisen muodot

Arviointiin kuuluu oleellisesti yhteistyö huoltajien kanssa. Heidän kanssaan keskustellaan koulutyön tavoitteista ja koulun arviointikäytännöistä. Opintojen aikana kaikilla vuosiluokilla oppilaan oppimista ohjataan monipuolisen palautteen avulla ja oppilaan itsearviointia hyödyntäen.

Yhteinen oppimiskeskustelu on osa monipuolista arviointia, joka ohjaa ja kannustaa oppilaan opiskelua sekä kuvaa, miten hyvin oppilas on edistynyt kasvulle ja oppimiselle asetetuissa tavoitteissaan. Samalla se antaa sekä oppilaalle että huoltajalle tietoa arvioinnin perusteista, oppilaan edistymisestä, vahvuuksista sekä niistä oppilaan oppimisen alueista, joilla on kehitettävää. Salon kaupungissa oppimiskeskustelu käydään opettajan, huoltajien ja oppilaan kesken marrastammikuun välisenä aikana (1.11.–31.1.).

Oppimiskeskustelun koollekutsujana toimii alakoulussa luokanopettaja ja yläkoulussa luokanohjaaja. Oppimiskeskustelun pohjana toimivat oppilashallinto-ohjelmassa olevat valmiit pohjat vuosiluokittain. Oppimiskeskustelun sisältö kirjataan jokaisen oppilaan kohdalle Oppimiskeskustelut -välilehdelle.

Koulut linjaavat lukuvuosisuunnitelmaansa, milloin oppimiskeskustelut pidetään esim. vuosiluokittain ja milloin keskustelut tulee olla tehtynä. Tuen toteuttamisen suunnitelma tulee olla tehtynä hyvissä ajoin ennen oppimiskeskustelua. Koulun rehtori, luokanopettajat ja luokanohjaajat tiedottavat sekä ohjeistavat huoltajia lukuvuoden alussa yleisistä arviointiperiaatteista sekä -käytännöistä. Ohjeistus annetaan vanhempainilloissa ja tiedotteena huoltajille.

Käyttäytymisen arviointi ja sen perustana olevat tavoitteet

Oppilaan käyttäytymistä arvioidaan jatkuvasti, ja siihen puututaan tarvittaessa. Kaikki oppilasta opettavat osallistuvat käyttäytymisen arviointiin. Oppimiskeskustelussa

käyttäytyminen arvioidaan sanallisesti vuosiluokilla 1-7 ja käyttäytymisestä keskustellaan oppimiskeskustelussa, johon osallistuu luokanvalvoja/luokanopettaja, oppilas ja huoltaja. Lukuvuosittodistuksessa käyttäytyminen arvioidaan sanallisesti vuosiluokilla 1-3 ja numeroin luokilla 4-9. Käyttäytymisen numero annetaan käyttäytymisen tavoitteiden ja arviointikriteerien perusteella. Käyttäytymisen arvioinnissa huomioidaan oppilaan ikä. Päätö- ja erotodistukseen ei merkitä käytösnumeroa.

Käyttäytymisen tavoitteet:

Oppilas on

- yhteistyökykyinen*
- myönteinen kaikkia kohtaan, hyväksyy erilaisuutta ja osaa asettua toisen asemaan • arvostaa ja kuuntelee muita*
- on rehellinen*
- on kohtelias muita oppilaita ja koulun henkilökuntaa kohtaan*
- osaa tehdä pari- ja ryhmätyötä kaikkien kanssa olemalla vastuullinen ja aktiivinen ryhmän jäsen*
- ylläpitää työrauhaa ja suhtautuu vastuullisesti annettuihin tehtäviin*
- osaa sopia riitoja omatoimisesti, mutta kertoo vakavasta vääryydestä aikuiselle*
- pystyy myöntämään oman erehdyksensä ja pyytämään aidosti anteeksi*
- pystyy hallitsemaan ja säätämään omaa käyttäytymistään ja odottamaan vuoroa*
- huolehtii omista tavaroistaan*
- kunnioittaa omaa ja toisten omaisuutta*
- ymmärtää omien tekojen merkityksen, valintojen seuraukset ja suhtautuu vastuullisesti ympäristöön • siivoaa jälkensä eikä roskaa.*
- noudattaa Suomen lakia, koulun järjestyssääntöjä ja muita yhteisesti sovittuja sääntöjä*
- ei ole poissa koulusta luvatta*
- osaa käyttäytyä tilanteen vaatimalla tavalla*
- osaa käyttää kännykkäänsä koulun ohjeiden mukaan*
- toimii hyvän nettietiketin mukaisesti*

Käyttäytymisen arviointiperusteet

Arvosana 10

Oppilas saavuttaa käyttäytymisen tavoitteet esimerkillisesti. Hän käyttäytyy ystävällisesti muita kohtaan ja auttaa oma-aloitteisesti muita. Oppilas vaikuttaa myönteisesti työskentelyilmapiiriin. Hän huolehtii yhteisistä tehtävistä ja välineistä tunnollisesti ja oma-aloitteisesti. Hän osoittaa aktiivisuutta kouluyhteisön jäsenenä. Hän noudattaa sääntöjä ja hyviä tapoja esimerkillisesti. Osaa arvostaa omaa ja muiden tekemää työtä.

Arvosana 9

Oppilas saavuttaa käyttäytymisen tavoitteet lähes aina. Hän toimii vastuullisesti, rehellisesti ja arvostaa koulutyötä. Hän käyttäytyy ystävällisesti muita kohtaan ja auttaa muita. Oppilas ylläpitää työrauhaa ja suhtautuu koulunkäyntiin myönteisesti. Hän huolehtii yhteisistä tehtävistä ja välineistä tunnollisesti sekä noudattaa sääntöjä ja hyviä tapoja.

Arvosana 8

Oppilas saavuttaa käyttäytymisen tavoitteet hyvin. Hän toimii rehellisesti, pyrkii ottamaan muut huomioon ja auttaa pyydettyä muita. Oppilas ylläpitää työrauhaa ja suhtautuu koulunkäyntiin myönteisesti. Hän huolehtii pääsääntöisesti yhteisistä tehtävistä ja välineistä. Oppilas noudattaa sääntöjä ja hyviä tapoja. Oppilas on yhteistyökykyinen.

Arvosana 7

Oppilas saavuttaa käyttäytymisen tavoitteet vaihtelevasti. Hän noudattaa yleensä sääntöjä ja hyviä tapoja, mutta käytökseen on jouduttu puuttumaan satunnaisten rikkomusten takia. Hän huolehtii yleensä yhteisistä tehtävistä ja välineistä ja osaa ottaa useimmiten muut huomioon. Oppilas ylläpitää työrauhaa yleensä ja hyviä tapoja vaihtelevasti. Oppilas tarvitsee ajoittain ohjausta hyvän käyttäytymisen saavuttamiseksi. Oppilaalla on huomautuksia Wilmassa käytökseen tai ohjeiden ja sääntöjen noudattamiseen liittyen.

Arvosana 6

Oppilas saavuttaa käyttäytymisen tavoitteet harvoin. Oppilas voi toimia vilpillisesti. Oppilas häiritsee työrauhaa ja noudattaa sääntöjä ja hyviä tapoja vaihtelevasti. Hänen opiskeluasenteensa on huono, hän häiritsee usein työrauhaa ja hänen käytöksensä muita kohtaan on usein epäasiallista ja loukkaavaa. Käytökseen on jouduttu puuttumaan rikkomusten vuoksi ja opettaja on ollut yhteydessä kotiin käyttäytymiseen liittyvissä asioissa.

Arvosana 5

Oppilas saavuttaa käyttäytymisen tavoitteet satunnaisesti. Hän osoittaa toistuvasti välinpitämättömyyttä, kielteisyyttä, epärehellisyyttä ja yhteistyökyvyttömyyttä. Hän syyllistyy jatkuvasti rangaistaviin rikkomuksiin eikä osoita tuntevansa syyllisyyttä teoistaan. Käytökseen on jouduttu puuttumaan vakavien rikkomusten vuoksi usein kurinpidollisin toimin. Oppilas tarvitsee valvontaa selviytyäkseen koulutyöstä.

Arvosana 4

Oppilas ei saavuta käyttäytymisen tavoitteita. Oppilas ei sopeudu kouluyhteisöön. Hänen asenteensa koulua kohtaan on vääristynyt, ja jatkuvien rikkeiden takia hänelle joudutaan toistuvasti miettimään yksilöllisiä ratkaisuja. Oppilas ei arvosta kouluyhteisöä, luokkatovereita eikä tunnusta koulun perustehtävää, jota vastaan hän toimii luvattomin poissaoloin ja ilkivallanteoin. Muu kouluvaihtoehto.

Valinnaisten aineiden arviointi

Valinnaisten opintojen arvioinnissa noudatetaan opetussuunnitelman perusteita. Lukuvuoden päätteeksi arvioidaan numeroin ne oppiaineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän. Sanallisesti (hyväksytty/hylätty) arvioidaan alle kahden vuosiviikkotunnin valinnaiset aineet. Salossa vuosiluokilla 7-9 alle kahden vuosiviikkotunnin syventäviksi oppiaineiksi määritellään kaikki valinnaisaineet, jotka liittyvät yhteisesti opettaviin aineisiin. Tällaisen sanallisesti arvioitavan valinnaisaineen suoritus voi korottaa päättöarvioinnissa numeroin annettavan oppiaineen arvosanaa.

Opinnoissa etenemisen, luokalta siirtymisen ja luokalle jättämisen periaatteet ja käytännöt

Salon kaupungissa noudatetaan opetussuunnitelman perusteita opinnoissa etenemisessä, luokalta siirtymisessä ja luokalle jättämisessä. Näyttöjä on mahdollista antaa lukuvuoden aikana, ja lisäksi koulun työsuunnitelmaan kirjataan lukuvuoden koulutyön päätyttyä oleva näyttöpäivä, jolloin oppilaalla on mahdollisuus ennen luokalle jättämistä osoittaa saavuttaneensa hyväksyttävät tiedot ja taidot.

Sanallisen arvion ja numeroarvosanan antaminen todistuksissa eri oppiaineissa sekä käyttäytymisen arvioinnissa Kuudennen vuosiluokan valtakunnalliset arviointikriteerit sekä päättöarvioinnin kriteerit ja päättöarvosanan muodostamisen periaatteet siirretään opetussuunnitelman perusteista paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan.

Salossa käytetään lukuvuositolistuksissa sanallista arviointia vuosiluokilla 1-3 ja numeerista vuosiluokilla 4-9. Lukuvuositolistuksessa käyttäytyminen arvioidaan sanallisesti vuosiluokilla 1-3 ja numeroin luokilla 4-9. Käyttäytymisen sanallinen arvio vuosiluokilla 1-3 ja numeroarvosanaa täydentävä sanallinen arvio annetaan tolstuksen liitteenä ja näistä liitteistä merkitään tieto tolstuksen lisätietoihin. Sanallista arvioita voidaan käyttää vuosiluokilla 4-8 myös niiden oppilaiden arvioinnissa, joiden äidinkieli on muu kuin opetuksessa käytettävä kieli. **Oppimäärää rajattaessa annetaan oppiaineessa sanallinen arviointi vuosiluokilla 1-8 ja numeerinen arvio päättöarvioinnissa vuosiluokalla 9. Rajattujen oppimäärien mukaisesti opiskeltujen oppiaineiden päättöarvioinnissa annetaan hyväksytystä suorituksesta numeroarvosana 5 tähtimerkinnällä.**

Toiminta-alueittain annettavasta opetuksesta käytetään sanallista arvioita.

Salon kaupungin perusopetuksessa ei anneta erillisiä välitolstuksia. Poikkeuksena 8. ja 9. luokkalaisille jatko-opintoihin hakeutumista varten annettava väliarviointi, joka kirjataan oppilashallintojärjestelmään. Arviointi toteutetaan lukuvuoden puolivälissä ja arvioinnissa käytetään päättöarvioinnin kriteerejä.

Erityisen tutkinnon suorittaminen

Salon kaupungissa noudatetaan opetussuunnitelman perusteita erityisen tutkinnon suorittamisen osalta. Erityisen tutkinnon suorittaja ohjataan ottamaan yhteyttä opetusjohtajaan.

Luku 7 paikallisesti päätettävät asiat: Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden toteuttamisen periaatteet, yhteistyökäytännöt ja vastuut

Rehtori vastaa koulun tasolla ennakoivasta suunnittelusta ja resurssoinnista yhteistyössä opetushenkilöstön kanssa. Suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppimisen edellytysten mahdollistamiseen. Suunnittelussa huomioidaan ryhmien muodostaminen, resurssien kohdentaminen ja toimintakulttuurin kehittäminen niin, että opetusjärjestelyt tukevat oppimisen edellytyksiä. Lisäksi otetaan huomioon kielitietoisen opetuksen järjestäminen opetuksessa. Tulevan lukuvuoden suunnittelu toteutetaan lukuvuotta edeltävänä keväänä. Suunnittelussa huomioidaan seuraavat asiat:

- Ryhmäkohtaisen tuen resurssointi ja toteutustavat, tukiopetukselle ja samanaikaisopetukselle varataan riittävät toteuttamismahdollisuudet
- Koulunkäyntiohjauksen toteuttaminen
- Työjärjestyksessä huomioidaan mahdolliset tarpeet nk. oppiaineiden palkittamiselle

- Tuen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin osallistetaan opetusta toteuttava henkilöstö. Rehtori varaa tarvittavan ajan suunnitteluun lukuvuotta edeltävästi ja lukuvuoden aikana.

Lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan vuosittain koulukohtaiset ratkaisut tuen toteuttamisen periaatteista, yhteistyökäytännöistä ja vastuista. Arviointikertomuksessa arvioidaan ryhmäkohtaisen tuen periaatteiden toteutumista koulukohtaisesti vuosittain.

Toiminta siirtymävaiheissa ja tiedonsiirtoon liittyvät käytännöt ja vastuut

Siirtymävaiheissa tavoitteena on luoda oppilaalle eheä koulupolku, jossa tarvittavat tiedot siirtyvät jouhevasti. Siirtymävaiheissa noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Oppilaan saama tuki on kirjattu oppilastietojärjestelmään
- Oppilaskohtaisen tuen oppilaiden tuen toteuttamisen suunnitelma on kirjattu oppilastietojärjestelmään
- Oppilaasta siirretään opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot. Näitä tietoja on esimerkiksi oppilaan saama tuki ja hänen opetuksessa hyödyntämänsä apuvälineet, käytetyt opetusvälineet ja –materiaalit.
- Varhaiskasvatuksen ja alkuopettajien yhteistyössä laaditaan yhteistyön vuosikello eli vuosisuunnitelma paikallisesta yhteistyöstä
- Esi- ja perusopetuksen tuen yhteensovittamisen käytännöistä sovitaan paikallisessa yhteistyössä osana vuosikellon laatimista.

Taulukoissa 1–3 kuvataan toiminta siirtymävaiheissa ja tiedonsiirtoon liittyvät käytännöt ja vastuut.

Taulukko 1. Siirtymävaihe esiopetuksesta perusopetukseen

Ajankohta	Toiminta	Vastuuhenkilö
syyslukukausi	Esiopetuksessa aloittavan lapsen tuen tarpeen kartoitus	varhaiskasvatuksen opettaja yhteistyössä varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja päiväkodin johtajan kanssa
tammikuu	Kouluun ilmoittautuminen - informaatiota koteihin - tutustumispäivän ajankohta	opetuspalvelut

	• mahdollisuus iltapäivähoitoon ilmoittautumiseen	
helmi-maaliskuu	Tuen tarpeiden selvittäminen • käytössä olevat resurssit	varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, huoltajat ja muut mahdolliset asiantuntijat, opetuspalveluiden edustaja
huhti-toukokuu	Siirtokeskustelut koululla tai esiopetusyksikössä • tiedonsiirto esiopetuksesta kouluun Tutustumispäivä viikon 20 tiistaina omaan tulevaan kouluun/luokkaan ja huoltajille oma infotilaisuus koulun tutustumispäivänä	lähettävä taho vastaa koolle kutsumisesta. varhaiskasvatuksen opettaja yhteistyössä varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja päiväkodin johtajan kanssa, ekaluokan opettaja, erityisopettaja ja rehtori
syys-joulukuu	Palautekeskustelu ja arviointi koulutulokkaiden nivelvaiheen onnistumisesta	varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja sekä luokanopettaja ja erityisopettaja

Taulukko 2. Siirtymävaihe alakoulusta yläkouluun

Ajankohta	Toiminta	Vastuhenkilö
syys-lokakuu	Aloitetaan 6. luokkalaisten alustava tilannekartoitus alakoulussa. Oppilaalle annettavien tukimuotojen alustavaa tarkastelua: Tarvittaessa oppilaskohtaisen tuen päätösten lopettaminen tai tuen lisääminen 6. luokan	luokanopettaja, erityisopettaja, erityisluokanopettaja, opetuspalvelut

	keväällä. Aloitetaan tuen suunnitelmien päivitys, jossa arvioidaan alustavasti tuen tarvetta yläkoulussa	
joulukuu	Kuun loppuun mennessä alakoulut selvittävät yläkouluun siirtyvien kielivalinnat	luokanopettaja, rehtori
tammi-helmikuu	Erikoisluokkien: luma-, viesti-, musiikki- ja kieliluokkien pääsykokeet	koulujen rehtorit, aineenopettajat
helmi-maaliskuu	Oppilaskohtaisen tuen piirissä olevien 6. luokkalaisten tuen tarkistaminen ja tarvittaessa tuen muuttaminen tai lopettaminen.	luokanopettaja, erityisopettaja, erityisluokanopettaja, rehtori
maalis-toukokuu	Siirtymävaiheen siirtopalaveri alakoulussa, yläkoulun edustaja mukana opinto-ohjaaja, erityisopettaja ja/tai rehtori	alakoulun rehtori
huhti-toukokuu	Yläkoulujen edustajat vierailevat alakouluilla ja 6. luokilla. Tulevien 7. luokkalaisten tutustumispäivä. Vanhempainilta tai huoltajien ja tulevien 7. luokkalaisten yhteinen tutustumisilta yläkouluun Oppilaskohtaisen tuen piirissä olevien oppilaiden siirtopalaveri yläkouluissa, alakoulu koollekutsujana	koulujen rehtorit
7. luokan syyslukukausi	Koulutaitojen kartoittaminen lukemisen ja kirjoittamisen seulalla - elo-syyskuun aikana Ainakin neljä luokanohjaajan pitämää luokanohjaajatuntia	luokanohjaaja, erityisopettaja, rehtori

	Kiinnitetään huomiota uuden luokan ryhmäyttämiseen Säännöllinen yhteydenpito koteihin (esim. Wilman kautta) Luokanohjaaja tapaa oppilaan ja huoltajat	
--	--	--

Taulukko 3. Siirtymävaihe yläkoulusta toiselle asteelle

Ajankohta	Toiminta	Vastuuhenkilö
syys-lokakuu	Oppilaskohtaisen tuen piirissä olevan oppilaan, vanhempien ja erityisluokanopettajan/erityisopettajan tapaaminen sekä tuen suunnitelman päivitys. Katsaus ja alustava suunnitelma toiselle asteelle siirtymiseen liittyviin asioihin (mahdollisesti jo tiedossa olevat hakutoiveet, oppilaitokset, käynnistettävät tutkimukset ym.) Tarvittaessa käynnistetään yhteistyö koulupsykologin/ ammatinvalintapsykologin kanssa; mm. kykytutkimukset	erityisluokanopettaja, erityisopettaja, opinto-ohjaaja
loka-maaliskuu	Koulutuskokeilut ja tutustumisjaksot Tarvittaessa osallistuminen koulutuskokeiluun tai tutustumisjaksolle toisen asteen oppilaitokseen oppilaan kiinnostuksen mukaan	opinto-ohjaaja

	Oppilaiden TET-jaksot	
syylukukausi- helmikuu	Oppilaan, hänen vanhempiansa, oppilaanohjaajan ja luokanohjaajan / erityisopettajan yhteinen tapaaminen Tarvittaessa kartoitetaan oppilaan hakumahdollisuudet ja toiveet Vanhempainillat	luokanohjaaja, erityisopettaja, erityisluokanopettaja, opinto-ohjaaja
helmi-maaliskuu	Haku toisen asteen oppilaitoksiin Osallistuminen yhteishakuun ja muihin hakuihin	opinto-ohjaaja
huhti-toukokuu	Pääsy- ja valintakokeet: • Hakutoiveesta riippuen pääsy- ja valintakokeet ammatillisissa oppilaitoksissa. • Koulutuksen järjestäjän harkinnan mukaan joustavaan valintaan osallistuneiden oppilaiden haastattelu. Tarvittaessa tuen suunnitelman päivitys	opinto-ohjaaja, erityisopettaja
9. luokan kevät, toisen asteen syksy	Nivelvaiheyhteistyö: oppilasta koskevien tietojen siirtyminen ja yhteyden pitäminen perusopetuksesta toisen asteen oppilaitokseen.	erityisluokanopettaja, toisen asteen erityisopettajat ja opinto-ohjaaja/oppilaanohjaaja, Erva (erityisopetuksen vastuuhenkilö, joka koordinoi oppilaitoksen erityisopetusta), etsivä nuorisotyö

--	--	--

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisen ja riittävyyden arvioimisen paikalliset periaatteet, käytännöt ja vastuut

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisessa ja riittävyyden arvioinnissa noudatetaan seuraavia periaatteita ja toimintatapoja:

- *Oppilaan tuen toteutumista ja riittävyyttä arvioidaan koko lukuvuoden ajan. Seurannasta vastaa oppilaan opettaja. Ryhmäkohtaista tukea toteutetaan riittävän pitkäkestoisesti ja systemaattisesti. Tarvittavat muutokset toteutetaan viipymättä.*
- *Aina huolen herätessä otetaan yhteys oppilaan kotiin sekä tarvittaessa tiedotetaan tilanteen seurannasta ja tukimuodoista*
- *Tuki pitää kirjata, jotta voidaan arvioida oppilaskohtaiseen tukeen siirtymisen tarvetta.*
- *Oppilaan ryhmäkohtaisen tuen tarvetta arvioidessa käytetään opetuspalvelujen tarkistuslistaa ryhmämuotoisista tukimuodoista.*
- *Oppilaan tuen tarpeen arvioinnissa hyödynnetään opetuspalvelujen määrittelemiä vuosiluokkaseuloja.*
- *Erityisopettajan opettamien pienryhmien muodostamisessa otetaan huomioon ryhmäkohtaista tukea tarvitsevien oppilaiden tuen tarve. Ryhmän koko on pääsääntöisesti kooltaan enintään puolet muun opetusryhmän koosta.*

Oppilaskohtaista tukea koskevan päätöksen valmistelun käytännöt ja vastuut sekä päätöksestä päättämisen vastuu. Yhteistyökäytännöt huoltajan ja oppilaan kanssa oppilaskohtaisten tukitoimien arvioinnissa, suunnittelussa ja päätöksenteossa

Oppilaskohtaisen tuen päätöksen valmistelussa toteutetaan seuraavia periaatteita:

- *Kun oppilaalle ei enää ryhmäkohtainen tuki riitä, siirrytään oppilaskohtaiseen tukeen. Ennen päätöksen teon valmistelua tarkistetaan ryhmäkohtaisten tukimuotojen tarkistuslistan toteutuminen.*
- *Oppilas siirtyy pääsääntöisesti oppilaskohtaiseen tukeen, jos hän tarvitsee oppilaskohtaista tukea 50 prosenttia tai enemmän yhdessä tai useammassa oppiaineessa.*
- *Oppilas voidaan siirtää oppilaskohtaiseen tukeen myös silloin kun hän tarvitsee oppilaskohtaista tukea muilta osin kuin oppiaineiden sisällöissä.*

- Kirjataan annettu ryhmämuotoinen tuki ja tehdään arvio tarvittavasta tuesta tuen suunnitelmaan. Tavataan huoltajat ja käydään yhdessä läpi arviota sekä täydennetään tarvittaessa. Huoltajat allekirjoittavat kuulemislomakkeen, mikäli he suostuvat kirjalliseen kuulemiseen. Opettaja huolehtii myös oppilaan kuulemisesta.
- Oppilaan opettaja vastaa valmistelusta yhteistyössä muiden oppilasta opettavien opettajien kanssa sekä huoltajien kanssa. Tarvittaessa osallistetaan myös muita ammatillisia yhteistyötahoja.
- Hallintosäännössä oleva toimivaltainen viranhaltija tekee arvion perusteella päätöksen oppilaskohtaisesta tuesta
- Päätöksen jälkeen tuen toteuttamisen suunnitelmaan kirjataan päätöksen mukaiset oppilaskohtaiset tukitoimet
- Tuen toteuttamisen suunnitelma laaditaan oppilaalle aina vuosittain viikon 43 loppuun mennessä. Kevätlukukaudelle tuen toteuttamisen suunnitelma tarkistetaan tarvittaessa.
- Tuen toteuttamisen suunnitelma tarkistetaan aina tuen tarpeen muuttuessa.
- Mikäli oppilas siirtyy takaisin ryhmäkohtaiseen tukeen niin oppilaskohtainen tuki lopetetaan. Tuen lopettamisen päätöksen valmistelusta vastaa opettaja. Hän laatii kuulemislomakkeelle perustelut tuen lopettamiselle
- Oppilaskohtaiset tuen päätökset tarkistetaan aina oppilaan opetusryhmän muuttuessa. Lisäksi oppilaskohtaisen tuen päätös tarkistetaan 6. vuosiluokan päätteeksi ennen 7. vuosiluokalle siirtymistä.

Opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten sekä muiden monialaisen yhteistyötoimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön ja kehittämisen periaatteet:

- Oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä suunnitellaan ja toteutetaan osana koulun yhteisöllistä opiskeluhoitoa
- Yhteisöllistä opiskeluhoitoa toteutetaan koulun vuosisuunnitelmassa määritellyn vuosikellon mukaisesti ja sitä arvioidaan vuosittain.
- Opiskeluhoitolaisten henkilöstöä sekä muita monialaisia toimijoita osallistetaan mukaan oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeen arviointiin ja suunnitteluun tarvittaessa. Osallistamisesta vastaa oppilaan opettaja.
- Oppilaiden poissaoloihin puututaan toimintamallin mukaisesti ja monialaisessa yhteistyössä kehitetään koulunkäyntiin sitoutumista.

Oppiaineen oppimäärästä sekä paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta tehtävän päätöksen käytännön valmistelut ja vastuut sekä päättämisen käytännöt ja vastuut

- *Oppilaan erityisluokanopettaja vastaa tukitoimien ja opetussisältöjen kirjaamisesta ennen oppiaineen oppimäärästä poikkeamisen päätöksentekoa.*
- *Oppiaineen rajaamisessa on pystyttävä osoittamaan, miltä osin oppilas ei tuettuna saavuta arvosanaa 5. Tämä dokumentoidaan perusteellisesti: annettu tuki ja oppilaan tuotokset.*
- *Paikallisen opetussuunnitelman tavoitteiden poikkeaminen voidaan tehdä, jos oppilas on suorittanut puolet tai enemmän kyseessä olevan vuosiluokan oppiaineiden sisällöistä. Tästä periaatteesta on mahdollista poiketa, mikäli oppilas on muuten osoittanut, että poikkeaminen voisi tukea hänen opintojensa edistymistä.*
- *Mikäli oppilas etenee opinnoissaan omien tavoitekokonaisuuksien mukaisesti, niin hänen tavoitekokonaisuutensa kirjataan tuen toteuttamisen suunnitelmaan.*
- *Hallintosäännössä oleva toimivaltainen viranhaltija tekee päätöksen oppiaineen oppimäärän rajaamisesta tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta.*

Päätöksentekoa edeltävästä kuulemisesta huolehtii oppilaan opettaja. Huoltajat allekirjoittavat kuulemislomakkeen, mikäli he suostuvat kirjalliseen kuulemiseen. Opettaja huolehtii myös oppilaan kuulemisesta.

Luku 8 paikallisesti päätettävät asiat: Opiskeluhoolto

Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma korvaa opiskeluhoollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää opetuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhooltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi sekä koulukohtaisesti tarkennetut tiedot.